

## **ONUR ÖYMEN'İN 18 HAZİRAN 2015 TARİHİNDE DÜZENLENEN PANELDEKİ KONUŞMASI**

**AVİM**

**AVİM**

**06.07.2015**

AVİM, 18 Haziran 2015 Perşembe günü deneyimli diplomat ve siyasetçi Onur Öymenin konuşmacı olduğu ve geçtiğimiz Nisan ayında Kaynak Yayınları tarafından yayınlanan Pierre Lotinin *Ermenistandaki Katliamlar ve Türkler* başlıklı denemesi etrafında Ermeni iddialarının ve Birinci Dünya Savaşındaki Ermeni kayıplarının uluslararası siyasi istismarının tartışıldığı bir panel gerçekleştirmiştir.

Aşağıda, Onur Öymenin bu panelde yaptığı konuşmanın metnini paylaşıyoruz

Değerli Arkadaşlar,

Ermeni soykırım iddiaları Birinci Dünya Savaşında propaganda amacıyla üretilen belgelere dayandırılmaktadır. Elbette savaş koşullarında cereyan eden olaylar hem Türklere hem de Ermenilere ıstırap vermiştir. Ancak bu olaylar daha sonra yıllar boyu süren Türkiye aleyhtarı propagandalara malzeme yapılmıştır.

Birinci Dünya Savaşının başlarında İngilterenin, Almanya ve onun müttefikleriyle savaşırken Amerika'yı kendi yanında savaşa çekmek için yoğun bir çaba gösterdiği biliniyor. İngiltere bu amaçla, örneği az görülen bir propaganda faaliyeti başlattı. Wellington House denilen Savaş Propaganda Bürosunda İngilterenin savaşta düşmanı olan Almanya ve Osmanlı imparatorluğu aleyhinde çok sayıda kitap ve broşür yayınlattı. İngilterenin en ünlü yazarlarına yazdırılan bu kitapların amacı Türkleri ve Almanları gaddar ve insafsız milletler olarak Amerikan kamuoyuna tanıtmak ve buna karşı oluşturulacak toplumsal tepkilerden yararlanarak Amerikan Hükümetini savaşa girmeye ikna etmektir. O yıllarda Amerikan kıtası dışında askeri faaliyetlere katılmak istemeyen Amerikan Hükümetini ikna etmek kolay değildi. O nedenle bu kitaplar ve diğer propaganda yöntemleriyle halkta infial yaratmak gerekiyordu.

Almanya aleyhindeki yayınlarda Almanları gaddar bir millet olarak gösteren düzmece

ifadeler anlatılıyordu. Örneğin Almanya aleyhinde yayınlanan Mavi Kitapta ve diğer broşürlerde yazıldığına göre Birinci Dünya Savaşında Belçika 'ya giren Alman askerleri karşılaştıkları bütün bebeklerin ellerini kesmişlerdi. Bütün papazları kiliselerinin çan kulesine asmışlardı.

Vicompte Bryce ve Arnold Toynbee tarafından kaleme alınan Türkiye aleyhindeki Mavi Kitap'ta ise kaynağı açıkça belirtilmeden Ermeni soykırımı iddiaları yer alıyordu. Bu iddialar sözde görgü şahitlerine dayandırılıyordu ama bu şahitlerin kim oldukları belli değildi. Bu daha sonraki yıllarda anlaşıldı ve kitaptaki iddiaların kaynağının ya militan Ermeni örgütü mensupları veya o dönemde Anadolu'da Hristiyanları korumak ve kollamak için görev yapan çoğu Amerikalı misyonerler olduğu ortaya çıktı. Tarafsız olmayan kimseler tarafından yazılan bu raporların bilimsel değeri yoktu.

Savaştan sonra Wellington House kapatıldı, bütün belgeleri imha edildi. Geriye sadece nesiller boyunca Türkleri vahşi ve gaddar bir millet gibi gösteren kitaplar kaldı. İşte Ermeni militanlar yıllar boyunca bu kitapları okuyup Türk düşmanı oldular, diğer milletlere de Türkler aleyhinde düşmanlık duyguları aşılamaya çalıştılar.

Birinci Dünya Savaşını izleyen yıllarda Wellington House tarafından Almanya aleyhinde yazdırılan Mavi Kitabın bir propaganda belgesi olduğu bizzat İngiltere Dışişleri Bakanı Chamberlain tarafından Avam Kamarasında açıklandı ama aynı dönemde aynı büro tarafından Türkiye aleyhinde üretilen Mavi Kitabın da bir propaganda belgesi olduğu bugüne kadar açıklanmadı.

Ermeni iddialarının başında Ermenilerin Osmanlı idaresinde daima büyük bir baskı altında yaşadıkları iddiası gelmektedir. Acaba gerçek böyle midir? Size 19. yüzyıl ortalarında Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde görev yapan yabancı diplomatların raporlarından bir kaç alıntı okumak istiyorum. Bakınız İzmirde görev yapan İngiliz Konsolosu Charles Blunt, 28 Temmuz 1860 tarihli raporunda neler diyor: "Yetersiz yönetim sistemine ve aşar vergisi toplanmasındaki yolsuzluklara karşın, vilayetin genel durumu günden güne iyiye gitmektedir. Ancak bu iyileşme genellikle Hristiyanların yararına oluyor. Hristiyanlar □ tabirim hoş görülsün □ Türklerin varını yoğunu satın alıyorlar. Elden çıkarılan Türk topraklarının alıcıları her zaman ya Ermenilerdir ya da Rumlar. Şunu kesinkes söyleyebilirim ki, Hristiyanlar Türklerden çok daha iyi durumdadırlar.

Trabzon'daki İngiliz Konsolosu Palgrave'in Lord Stanley'e göndermiş olduğu 30 Ocak 1868 tarihli raporunda da şunlar yazıyor Müslüman bir suç mu işlemiş? Hemen ve sert bir biçimde cezaya çarptırılır. Aynı suçu işleyen Hristiyan ise şöyle böyle cezalandırılır ya da büsbütün bağışlanır. Çünkü işin içinde bir Hristiyan olunca yabancı konsoloslar ve temsilciler ona kanat gererler ve adaletin eli kolu bağlanır. Anadolunun ta göbeğinde, Hristiyanlar, debdebeli evleri, şık giysileri, takıp takıştırdıkları gösterişli süsleri ve mücevherleri ile servet ve refah düzeylerini apaçık sergiliyorlar. Onların bu durumu, uzaklarda çok konuşulan sözde baskı iddialarıyla hiç bağdaşmıyor.

Ayrıca, Birinci Dünya Savaşı propaganda belgelerinde yer alan Ermenilere Osmanlı imparatorluğunda hiçbir zaman üst düzeyde görev verilmediği iddiasına da Devlet arşivlerindeki belgeler yalanlamaktadırlar. 0 belgelerdeki bilgiler 19. yüzyılın sonlarında

20. yüzyılın başlarında pek çok Ermeni'nin Osmanlı Devleti'nin en üst makamlarında görev yaptıklarını gösteriyor.

Birçok Bakanlığın başında Ermenilerin bulunduğunu isim isim biliyoruz. Fakat en ilginç şu: Padişahın şahsi servetini yöneten Hazine-i Hassa Nezaretinin başında 1880-1908 yılları arasında 28 yıl boyunca sırasıyla Hagop Paa Kazasyan, Mikail Efendi Portakalyan ve Ohannes Sakız Efendiler görev yapmışlardı. 1912 yılında Dışişleri Bakanlığını Kapriyel Noradunkyan üstlenmişti. 1876 yılında Parlamentoda Ermenilerde dâhil 46 gayrimüslim milletvekili vardı. 1908 Meclisinde de gene Müslüman olmayan milletvekilleri görev yapıyordu. Osmanlı imparatorluğunda 7 Ermeni büyükelçisi, 41 Ermeni üst düzey subay görev yapmıştı.

Geçmişte bazı Ermeni Devlet adamlarının yaptıkları açıklamalar da dikkatten kaçırılmamalıdır. Örneğin Ermenistanın ilk Başbakanı Hovhannes Katchaznoui 1923 yılının Nisan ayında Bükreş'te Ermeni Devrimci Federasyonunun düzenlediği bir kongrede şunları söylemişti: \*□□□□□□□□□□ ilerleyen Türk ordusu sadece düzenli birliklerle savaşmıştır. Savaşı sivil bölgelere asla taşımamıştır. Türk subayları son derecede disiplinlidir ve herhangi bir katliama izin vermemişlerdir. Bu konuşmanın metni 1955 yılında New York'taki Ermeni Enformasyon Servisi tarafından yayınlanmıştır. Ama bugün bu yayını birçok kütüphanede bulmak mümkün değildir. Bu yayının bazı kütüphanelerin kataloglarında var ama çoğu yerde kitap raflarında yok. Çünkü onun sözleri Ermeni militanlarının ve onları destekleyenleri Türkiye aleyhindeki tezlerini çürütmektedir.

Acaba, 19. Yüzyılın sonlarında neler olmuştu? Ermeniler neler yapmıştı ve dünya bunları nasıl değerlendirmişti?

Pierre Loti'nin "Ermenistan Katliamları" başlığıyla 1918 yılında Paris'te yayımlanan ve Ermenilere yönelik bazı eleştirilerin yer aldığı bölümleri sansürlenmiş kitaptan bir alıntı yapayım:

1896'da Anadolu'nun bir şehrinde, Fransız Konsolosluğunda olabildiğince çok Ermeni'ye kucak açan Fransa konsolosu dışında olan biteni izlemek için terasına çıkar. O sırada arkasından atılan iki merminin kulaklarındaki uğultusuyla geriye döner ve yandaki bir binadan kendisine nişan almış bir Ermeni görür. O Ermeni yakalanır ve sorgusunda şunları söyler: Bunu Türkler suçlansın ve Fransızlar konsoloslarının ölümünden onları sorumlu tutup Türklere karşı harekete geçsinler diye yaptım. İşte Pierre Loti bu hikâyeyi anlatıyor.

Benzeri bir örnek de şu: 1890 yılında Tifliste kurulan Taşnaksütyun partisinin bir temsilcisi Robert Kolejin kurucusu Hamline şunları anlatıyordu:

Hedefimiz Türkleri ve Kürtleri öldürmek, onların köylerini yakmak, sonra da kaçarak dağa çıkmaktır. Bu saldırılara tepki olarak Müslümanlar da Ermenilere saldıracak ve onları öldüreceklerdir. Rusya bu saldırılara tepki olarak insanlık ve Hıristiyanlık namına müdahale edecek ve Ermenilerin yaşadıkları bölgeleri ele geçirecektir. Bu ifadelere nakleden Amerikalı Profesör Justin McCarty buna benzer daha pek çok olay anlatıyor.

İşte Ermeni meselesinin arkasında yatan gerçek budur. Ermeniler yabancı ülkelerin tahrikleri ve teşvikleriyle vatandaşı oldukları Osmanlı imparatorluğuna karşı

ayaklanmışlardır ve Türkiyenin hasmı olan ülkelere silahlı destek vermiştir.

Pierre Loti de biraz önce sözünü ettiğim kitabında 1896 Ermeni Katliamı ile ilgili olarak da şunları söylüyor: Bu saldırıları Ermeni Devrimci Partisi düzenlemişti. Bir grup genç suikastçı Bu şehir kısa sürede kuşkusuz külden bir çöle dönecek yazan afişleri İstanbul sokaklarına yapıştırmışlardı. Genç Ermeni suikastçılardan bir bölümü Osmanlı Bankasını ele geçirip havaya uçurmaya hazırlanırken diğerleri de Samatya mahallesini kana buluyorlardı. Bunu dehşet dolu 18 saat takip etti. Dinamitler patlatıldı. Her yerde askerlerin başlarına Ermenilerin pencerelerden fırlattıkları bombalar yağdı. Cuma namazı için camiye giden Sultan hedef alındı. Dünyadaki hangi ulus böyle bir saldırıya ibret verici bir cezayla karşılık vermez? Pierre Loti bunları yazıyordu.

Peki, 14 Ağustos 1896 tarihinde gerçekleştirilen bu saldırının sorumlusu olan Ermeni teröristlere ne olmuş? Büyük devletlerin baskısı ile herhangi bir ceza almadan kurtulan bu teröristler, İngilterenin Berlin büyükelçisi olan Sir Edgard Vinselin yatıyla Marsilyaya götürülmüşler.

Bu gerçekler artık bazı Avrupalı devlet adamlarının da gözünden kaçmıyordu. Fransız Dışişleri Bakanı Hanotaux, 1896 yılının Kasım ayında Mecliste yaptığı bir konuşmada şöyle diyor: Türkiyenin bugün söz konusu olan bölgelerinde Ermeniler nüfusun sadece ünü teşkil ediyor. Ermenilerin hedefi Osmanlı yönetiminin aşırılıklarını sürekli olarak dile getirerek Avrupada bir Haçlı zihniyeti yaratmaktır.

Pierre Loti 23 Ocak 1921 tarihinde LOeuvre Dergisinde o zamanın Dışişleri Bakanı Aristide Brianda yazdığı açık mektupta şunları söylüyor: Ermenistanda Katliamlar kitabımda kanıtların ve tanıkların desteğiyle söylenebilecek her şeyi söyledim: öldürmelerin karşılıklı olduğunu, Ermenilerin sahip oldukları Hristiyanlık sıfatını kullanarak Batının bağınazlığını Türkiyeye karşı kıskırtmak için yaptıkları şikayetlerdeki çılgınca abartmaları anlattım.

Ünlü yazar Claude Farrere, 1922 yılında Pariste verdiği bir konferansta şunları söylüyordu: Dünyanın Türkleri hatalı olarak görmesinde şaşılacak ne var? Düşünün ki, Türklerin düşmanlarının parası var ve para her kapıyı açıyor. Türkler çok konuşkan olmayan bir millettir. Buna karşı onların düşmanları çok konuşkandır ve tezlerini büyük bir maharetle ortaya koyuyorlar. Onların en büyük silahı yalandır. Düşmanları Türkleri yalanlarla bombardıman ediyor. Bu nedenle bilgisiz insanların gözünde Türklerin haklı, Türk düşmanlarının haksız sayılması mümkün mü?

Alman misyoner Kathe Ehrhold 'un Van-Ermeni isyanının üzerinden 22 yıl sonra 1937 yılında kaleme aldığı kitabında Ermeni isyanı sırasında gördüklerini, Hristiyan Ermeni çetelerinin, Vanda uyguladığı vahşeti şöyle anlatıyor: "*Vanda 20.000 kişi yaşıyordu. Rusların yaklaşması ile birlikte(20.Nisan 1915) Ermeniler sakladıkları silahları çıkararak savaşa başladılar. Şehirde büyük bir iç savaş, kardeş savaşı başladı. Günlerce sokak çatışmaları oldu.... Ruslar kente iyice yaklaşınca, Türkler kenti boşaltma kararı aldılar ve bir gecede sivil ve asker kenti terk etmek zorunda kaldı. Geriye yalnızca kadınlar, yaşlılar ve hasta Türkler kaldı.... Şehir Ermeni çetelerinin ve Rusların eline geçince, Ermeniler kaçamayan, kadın, yaşlı ve hasta Türkleri katlettiler.... Rusların gelmesinden sonra savaş muhabirlerinin yazdıkları yalanları görünce, bu gazetecilerin yazdıklarına güvenim kalmadı.*

*Ermeniler Türklerin geride bıraktıkları mal ve mülke el koydu ve sanki kendilerininmiş gibi kullanmaya başladı. Yetimhaneme, şimdi Ermeni köylüleri yerine çevre köylerden Türk kadınlar gelmeye başladı. Rusların bölgede bulup topladığı bu kadınları yetimhanemizde korumaya aldık. Yoksa bu zavallılar tutanın elinde kalacaklardı. Bu kadınlara çok fazla yardımcı olamadık. Çünkü çetecilerden çok kötü muamele görmüş, namuslarına tecavüz edilmiş bu kadınlar korkudan tir tir titriyorlardı.*

*Türk birliklerinin Van kentine yaklaştığını gören Rus generali 3 Ağustos 1915de savaşmadan şehri terk etme kararı aldı. Şehir boşatıldıktan sonra yakılması kararı verildi. Hayal kırıklığına uğramış Ermeni halkı geri çekilen Rus ordusu ile birlikte en az 10.000 kişi olarak şehri terk etmeye ve Rusyaya doğru göç etmeye başladı.*

*Bu göçmenlerin küçük bir bölümü Rusyaya ulaşabildi. Günlerce yollarda yaya olarak yürüyen bu mülteciler, yorgunluk, hastalıklar ve salgınlar nedeniyle öldüler. Sınıra ulaşanları ise Ruslar ülke içine almayıp, sınırdaki mülteci kamplarında beklettiler. Güya kurtarıcı olarak gelen Ruslar geri çekilirken birlikte gelen bu halkı bizde yeterince fakir halk var diye sınırdan içeri koymadı. Bu zavallılar perişanlık içinde açlık ve susuzluktan öldüler.*

*Ruslar şehri yaktıktan sonra kenti terk ederlerken yetimhanedeki çocukların kendileriyle birlikte gelemeyeceğini, çocukların bu yanmış kentte bırakılmasını istediler. Anladığım kadarıyla onlar bu Ermeni çocuklarını istemiyorlar, onların burada kalıp açlık ve susuzluktan ölmelerini istiyorlardı.*

*Rus askerleri bana ve yetimhanenin çocuklarına kılavuzluk yaparak bizi sınıra kadar götüreceklerine söz vererek, kayığa bindirdiler. Van gölüne açıldık. Rus askerleri daha sınıra yaklaşmadan bizi Türk sahillerinde kıyıya çıkarttılar ve bizi ortada yüz üstü bırakarak kaçtılar. Savaş bölgesinin ortasında kalmıştık ve Vana geri dönmekten başka çaremiz yoktu. Açlık ve susuzluk içinde günlerce yürüyerek Van kentine geri dönmek zorunda kaldık.*

*Daha sonra küçük bir birlik olarak Türk askerleri kente girdiler. Yanmış bomboş bir kent buldular. Birlikte geri getirdiğim perişan haldeki Ermeni yetim çocuklara yardım ettiler, binamızı onardılar. Sanki Tanrı Türk askerlerini bize yardım etsin diye yollamıştı."*

Başka bir bilgi vereyim: Bogos Nubar Paşa, Mart 1919da *Matin* gazetesine verdiği mülakatta bakınız ne diyor: Ermeniler bu savaşta İtilaf Devletleri ile işbirliği yaptıkları için bağımsızlığa hak kazanmışlardır. Şimdi bizim talebimiz altı Osmanlı vilayeti ile Kilikyadan ve Rusyadaki kardeşlerimizden oluşan bağımsız bir hükümet oluşturmaktır. İşte bu beyan bile tek başına gösteriyor ki, tehcir kararı keyfi bir karar değil. Savaşta Ermenilerin kiminle işbirlikleri yaptıklarını ve karşılığında ne beklediklerini kendileri söylüyorlar.

Buna benzer pek çok belge var. Şimdi bu belgeler ortadayken ve Osmanlı Devletinin Ermenileri topyekûn katletmek için bir talimat verdiği yolundaki iddialardan hiçbiri kanıtlanamışken biz bugün savaş propagandalarına dayalı belgelere dayanarak babalarımızın, dedelerimizin sözde Ermeni soykırımının sorumluları olduğunu kabul edebilir miyiz?

Bu soykırım iddialarını kanıtlayacak hiçbir belge yokken, ne yazık ki, Türkiyeyi işgal eden yabancıların baskısıyla İstanbulda bir savaş mahkemesi oluşturulmuştu. Savaşta yenilen Osmanlı İmparatorluğu yabancıların her talebini yerine getirmek zorunda kalmıştı. Örneğin bu mahkemede İngilizler tarafından istenilen kişilerin yakalanıp yargılanması taahhüt edilmişti. 30 Ocak 1919 tarihli Osmanlı arşivlerinden edindiğimiz bilgiye göre Nemrut Mustafa divanı tarafından yargılanan kimselerin isimleri bir liste olarak İngilizler tarafından verilmişti. Bu mahkemede birçok devlet görevlisi hukuki değil, siyasi bir yargılamanın sonucunda idam cezasına çarptırıldı, bazılarında da hapis cezası verildi. İdam edilenler arasında Urfa Mutasarrıfı Nusret Bey ve Boğazlıyan Kaymakamı Kemal Bey gibi devlete şerefle hizmet etmiş yüksek memurlar da vardı.

Nemrut Mustafa divanı 67 kişiyi İngilizlere teslim etti. Bunlar Maltaya sürgün edildiler. Malta sürgünlerinin sayısı 1920 yılında 140a kadar yükseldi. Maltada bunlar yargılandılar ama aleyhlerinde hiçbir kanıt bulunmadı. İstanbuldaki İngiliz Yüksek Komiseri Amiral de Robeck, Dışişleri Bakanı Lord Curzona gönderdiği raporda özetle Tutukluları mahkeme önünde itham edecek hukuki delillerimiz yoktur. Ancak siyasi şartlar onların geri gönderilmesini de uygun kılmamaktadır. diyordu. Ancak Churchill suçsuz yere tutuklu bulunan bu Türklerin uygun olan en kısa zamanda serbest bırakılmalarını istedi. Bunların tümü 25 Ekim 1921 tarihinde serbest bırakıldı. Malta duruşmaları Türkler aleyhindeki soykırım iddialarını geçersiz kılan en önemli delillerden biridir.

Ayrıca, İngiliz Devlet Bakanı Barones Ramsey of Cartvale 14 Nisan 1999 tarihinde İngiltere Hükümeti adına Avam Kamarasında yaptığı açıklamada şöyle diyor: " \*□□□□□□ İdaresinin Ermenilerin yok edilmesini kararını kanıtlayacak bir belgenin yokluğu nedeniyle İngiliz Hükümetleri 1915 ve 1916daki olayları soykırım olarak tanımamaktadır. Bizce 80 yıl önce cereyan etmiş olayların bugünkü hükümetler tarafından değerlendirilmesi uygun değildir. Zira bu olaylar hukuki ve tarihi tartışmalardır.

Aynı düşünceyi bir başka İngiliz Bakan Beverly Hughes da 24 Ocak 2011 tarihinde İstanbulda Türk gazetecilere verdiği bir demeçte hükümetinin görüşlerini şöyle dile getiriyordu: Bir süre önce İngiltere Hükümeti Ermeni konusunda sunulmuş olan delilleri gözden geçirdi. 1915 ve 1916da meydana gelmiş olan olayların belgelerini inceledi, bu olayların BM tarafından tanımlanmış olan soykırım tanımlamasına uymadığına karar verdi. Bunlar İngiliz hükümetinin tutumudur ve değişmeyecektir.

Bu görüşler aynı zamanda dünyaca ünlü bilim adamları tarafından da dile getirilmiştir. Örneğin Amerikada yaşayan 69 bilim adamı 19 Mayıs 1985 tarihinde yayınladıkları bildiri de Amerikalılar Temsilciler Meclisince hazırlanan bir tasarıda Ermeni tezlerine hak vererek soykırım sözünün kullanılmasına açıkça karşı çıkmışlar ve tarihin tarihçilere bırakılmasını istemişlerdi. Bu bildiri imzalayanlar arasında Heath Lowry, Bernard Lewis, Justin McCarty, Dankward Rustov, Pierre Oberlink ve Stanford Shaw gibi bilim adamları da yer almaktaydı.

O dönemde Atatürk Ermeni iddialarını nasıl değerlendiriyordu. Maalesef Atatürke atfen bugün bazı asılsız beyanlardan söz ediliyor. Oysa Atatürk 1 Mart 1920 tarihinde İstanbulda bulunan İtilaf Devletleri temsilcilerine ve Amerika Yüksek Komiseri Amiral Bristol'a

gönderdiği mektupta şunları söylüyordu:

*Bu uydurma Ermeni kırım meselesi ve tüm dünyayı aldatmak için yaratılan bu kin ve hırs ürünü propagandaların niteliği hakkında uygarlık ve insanlık dünyasının bir kere daha aydınlatılması ve bu suretle haksızlığa uğramış Türk ulusunun iğrenç ve alçakça bir suçlamadan arındırılması için İtilaf Devletleriyle Amerika Hükümetinin adaletseverlik duygularına müracaat ediyoruz.*

Atatürk, Büyük Nutkunda ise o devirde Ermenilerin Müslümanlara karşı uyguladığı zulmü ve yok etme politikasını şöyle anlatmaktadır:

Şüphe etmemek gerekirdi ki, Ermeni soykırımı konusundaki sözler, gerçeğe uygun değildir. Aksine, güney bölgelerinde, yabancı kuvvetler tarafından silahlandırılan Ermeniler, gördükleri koruyuculuktan cesaret alarak buldukları yerlerdeki Müslümanlara saldırmaktaydılar. İntikam düşüncesiyle her tarafta insafsız bir şekilde öldürme ve yok etme siyaseti gütmekteydiler. Maraştaki feci olay bu yüzden çıkmıştı. Yabancı kuvvetlerle birleşen Ermeniler, top ve ağır makineli tüfeklerle Maraş gibi eski bir Müslüman şehrini yerle bir etmişlerdi. Binlerce çaresiz ve suçsuz ana ve çocukları işkenceyle öldürmüşlerdi. Tarihte bir benzeri görülmemiş olan bu vahşeti yapan Ermenilerdi. Müslümanlar yalnız namuslarını ve canlarını korumak için karşı koymuş ve kendilerini savunmuşlardı. Yirmi gün süren Maraş soykırımında, Müslümanlarla birlikte şehirde kalan Amerikalıların, bu olay hakkında İstanbuldaki temsilciliklerine çektikleri telgraf, bu faciayı yaratanları, yalanlanamayacak bir şekilde ortaya koymaktaydı.

Adana ili içindeki Müslümanlar, tepeden tırnağa kadar silahlandırılan Ermenilerin süngülerinin baskısı altında her dakika öldürülmek tehlikesiyle karşı karşıya bulunuyorlardı. Canlarının ve bağımsızlıklarının korunmasından başka bir şey istemeyen Müslümanlara karşı uygulanan bu zulüm ve yok etme politikası, uygar dünyanın dikkatini çekecek ve onları insafa getirecek nitelikteyken, aksinin yapıldığını iddia ederek ondan vazgeçilmesini isteme gibi bir teklif nasıl ciddi olarak kabul edilebilirdi? (Nutuk, CHP İstanbul İl Başkanlığı Yayını, s. 348-349)

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: AVİM, . 2026. "ONUR ÖYMEN'İN 18 HAZİRAN 2015 TARİHİNDE DÜZENLENEN PANELDEKİ KONUŞMASI ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2015 / 96. Temmuz 05. Erişim Temmuz 09, 2026. <https://avim.org.tr/tr/Yorum/ONUR-OYMEN-IN-18-HAZIRAN-2015-TARİHİNDE-DUZENLENEN-PANELDEKİ-KONUSMASI>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

**Tel:** +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

 @avimorgtr

 <https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

**E-Posta:** info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

---

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır